

НОВІ ВИМОГИ ДО ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПІДРУЧНИКІВ ІСТОРІЇ ДЛЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ

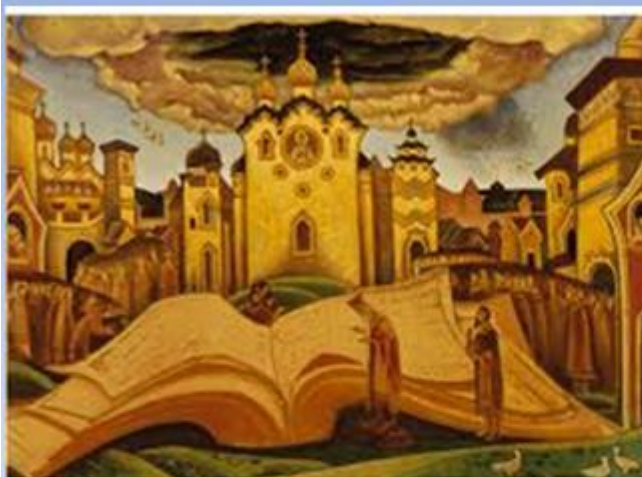
*Малієнко Юлія,
канд. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

НОВІ ВИМОГИ ДО ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПІДРУЧНИКІВ ІСТОРІЇ ДЛЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ

*Малієнко Юлія, канд. пед. наук,
відділ суспільствознавчої освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Наука є розумовий зір
Ян Амос Коменський

КОГНІТИВНА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ

Метод навчання, який ґрунтується на визнанні ілюстрації джерелом історичної інформації та способом її пізнання.

Відбувається зміщення акценту з ілюстративних функцій наочності на пізнавальні.

МІСЦЕ КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІ У ПІДРУЧНИКАХ

Когнітивна візуалізація – це навчально-пізнавальна структура, що реалізує сучасну ідею про наочність як важливе історичне джерело і має щонайменше два обов'язкових, взаємопов'язаних складники: ілюстративний ряд, адекватний новітнім вимогам до навчальної літератури та систему навчально-пізнавальних завдань до них.

УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ ЯК РИСА КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

використання
візуалізації на будь-
якому етапі уроку

ілюстрування
інших видів
історичних джерел

Важливий
навчальний
ресурс уроку

ЕТАПНІ ЗМІНИ В ПІДХОДАХ ДО ІЛЮСТРУВАННЯ ПІДРУЧНИКІВ

1 етап – 90-ті роки ХХ ст. Становлення власне українських підручників, кількісний і якісний брак наочності, яка виконувала ілюстративну функцію.

2 етап – нульові роки ХХІ ст. Поява в підручниках кольорових ілюстрацій, формування критеріїв до їх відбору; основні форми роботи з наочністю – описові.

ЕТАПНІ ЗМІНИ В ПІДХОДАХ ДО ІЛЮСТРУВАННЯ ПІДРУЧНИКІВ

продовження

3 етап – від кінця нульових – до сьогодення. Розвиток теоретичних і практичних підходів до формування візуального змісту підручників. Поступова зміна ставлення до зображень: від ілюстрації – до розуміння наочності як важливого історичного джерела. Поява в підручниках навігаторів роботи з ілюстративним матеріалом. Структурні зміни у змісті, скорочення текстового і збільшення ілюстративного складників.

ФУНКЦІ КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ:

- поглиблення знань, розвиток умінь, раціоналізація, урізноманітнення навчальної діяльності старшокласників, пов'язаної з дослідженням історії ХХ – початку ХХІ ст.;
- активізація емоційної, мотиваційно-рефлексивної, ставленнєвої сфери діяльності учнів; розвиток асоціативного, критичного, творчого, візуального мислення, візуальної грамотності учнів у процесі дослідження історії;

ФУНКЦІЇ КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

- зосередження уваги на особливостях історичних об'єктів ХХ – початку ХХІ ст., фіксація історичної інформації, необхідної для розуміння минулого;
- посилення міждисциплінарних, міжпредметних зв'язків; інтегрування з іншими історичними джерелами, засобами навчання.

ЗНАЧЕННЯ КОГНІТИВНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

Акумулює новітні наукові досягнення, адаптуючи їх до потреб сучасної історичної освіти.

Оптимізує навчання, виконує мотиваційно-рефлексивні функції, розвиває усі складники предметної історичної компетентності, проходить шлях від звичайного ілюстрування – до важливої джерелознавчої одиниці змісту підручника.